

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15. ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ. 1853.

ΤΟΜΟΣ Δ'.

ΦΥΛΛ. 86.

Η ΛΙΜΝΗ ΚΑΙ Ο ΠΥΡΓΟΣ

ΤΗΣ

ΓΑΡΔΗΣ.

Ἱστορικὸν διήγημα

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

—o—

Εἰς τὸ τερπνὸν τῆς Λομβαρδίας βασιλείον, εἰς θέ-
 ριν πάντοθεν ἀποπτον, κεῖται ἡ λίμνη τῆς Γάρδης,
 πρὸς ἀνατολὰς τῶν Μεδιολάνων καὶ πρὸς βορρᾶν τῆς
 Βερόνης καὶ Μαντούας, περίφημος διὰ τε τὴν ἐ-
 ζαίσιον αὐτῆς φύσιν καὶ τὸ μέγαλον τῆς παρελθόν.
 Ἡ Βήρακος αὕτη τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων, ἦν πολλοὶ
 ποιηταὶ χρυσοῦν κυλίσουσαν ἐφαντάσθησαν, καὶ σήμερον
 ἐτι περιλαμβάνεται ἐν τῷ μέσῳ λαμπρῶν τοποθεσιῶν.
 Ἄντι τοῦ χρυσοῦ, ὅν ἡ φαντασία τῆ ἐδάνειζεν ἄλ-
 λοτε, κυλίσαι τοὺς μαγικοὺς τοῦ Φιλτῶνος τροχοὺς,
 καὶ δι' αὐτῶν μεταφέρεισαι αὐ ταχύτατα ἀναμέσον

λόφων σκιοπρασίνων καὶ θελκτικῶν· ἐνταῦθα τῶν ἐ-
 λαιῶν οἱ θαλλοὶ σχηματίζουσιν εἶδος ἀμφιθεάτρου·
 ἀπώτερον, ἄλση ἀειθαλλῆ πορτοκαλεῶν καὶ λιμονιῶν
 ἐπιστέφουσι τὴν πολίχνην τῆς Τσίβας· ἐπέκεινα τὰ
 μυστηριώδη σπήλαια τοῦ Κατούλλου ὁμοιάζουσιν
 ὠραία ἀπεικονίσματα ἐπὶ γλαυκοῦ οὐρανοῦ· τοῦ πύρ-
 γου τελευταῖον τὰ μεγάλα ἐρείπια, μὲ τὰ τεῖχη των
 τὰ ἐπαλξωτά, φαίνονται καὶ σήμερον ἀμυνόμενα ὑ-
 πὲρ τῆς χερσονήσου τῆς Σερμιόννης, ἂν καὶ διήλθον
 ὑπὲρ αὐτὰ τοσοῦτοι αἰῶνες καὶ τοσαῦται μεταβολαί.

Καὶ τῷ ὄντι φρικώδης καὶ τῶρα ἡ εἶψις τοῦ πύρ-
 γου· βαθεῖα τάφρος μεταξὺ λίμνης καὶ τούτου, ὑπὲρ
 αὐτὴν κινητὴ μία γέφυρα, τρεῖς πύργοι μαῦροι καὶ
 σκυθροποὶ καὶ ὀλίγα καλύβαι, δυστυχῆ τοῦ γίγαν-
 τος θύματα . . . Ἰδοὺ τὰ κρύα ὕδατα του. Ἄλλ' ὑπὲρ
 πάντα ὑψοῦται ἐπὶ πυργίσκου σταυρὸς ὑψηλός, ὡς ἀ-
 ναμνησκίων ἡμῖν ὅτι ὑπάρχει δύναμις ἀνωτέρα ἀ-
 πασῶν τῆς γῆς τῶν δυνάμεων.

Τὸ ἐξαιρετικὸν ὁμοίως ἤδη εἶνε αὐτὴ ἡ λίμνη. Ἄμα
 σκοτισθῶσι τὰ κύματά της κατὰ μικρὸν, ἀρχονται
 συγχρόνως νὰ ἐξαγκῶνται· μακρὰ θαλασσοκυλίσματα
 θνήσκουσιν, βαθμηδὸν αὐξάνοντα, ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, ἢ συν-
 τρίβονται παταγεῦντα κατὰ τῶν τοίχων, καὶ ὅταν

τέλος ἀνατείλωσιν ὅλα τὰ ἄστρα καὶ ἡ σελήνη, πᾶσα ἡ λίμνη μεταβάλλεται εἰς ἀφροὺς, ὡς εἶν τὴν ταρασση ὑπόγειος δαίμων. . . Ἄλλ' ἰδοὺ ἡ ἠὼς ῥοδόδακτυλος καὶ μετ' ὀλίγον ὁ ἥλιος χρυσαυγής· διαλύονται πάραυτα οἱ ἀφροὶ, καταπαύει ἡ ἀταξία, καὶ ἡ λίμνη, ὡς καὶ τὴν χθές, λειοκύμων καὶ διαυγής, μετ' τὴν κυανὴν αὐτῆς ἐπιφάνειαν, τοὺς γλυκεῖς τῆς κοματισμοῦ καὶ τὰ πορθμεῖά τῆς χαριέντως ταλαντευόμενα.

Πῶθεν τοῦτο; — Τὸ ἐξῆς συμβᾶν θὰ τὸ ἐξηγήσῃ.

Δ'.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν στάσεων καὶ πολέμων, τῶν ἐρημούντων τὴν Ἰταλίαν τὸν Ιον. αἰῶνα μ. Χ., ὁ μαρκέσιος τῆς Ἰβρέας μόνος διετήρησε μεταξὺ τῶν διαφόρων ἀρχόντων ἰσχύν τινα εἰς τῆς χερσονήσου τ' ἀρκτικά μέρη. Ἀπὸ φιλοδοξίαν ὀρμώμενος, ἐκίνησε πόλεμον ἐναντίον Οὐγου τοῦ βασιλέως τῆς Λομβαρδίας καὶ κόμητος τῆς Προυσηγίας, ἀλλ' ἡ τύχη προῦδωκε κατ' ἀρχάς τὴν τόλμην αὐτοῦ καὶ, καταστραφεῖς εἰς τινὰς συμπλοκάς, ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς Ἑρμαννὸν τὸν δούκα τῆς Σουαβίας. Μαθὼν δ' ἐν τῇ ἐξορίᾳ αὐτοῦ, ὅτι τοῦ Οὐγου οἱ ἐκτραχηλισμοὶ εὐκόλως ἠδύναντο νὰ ἐγαίρωσι τοὺς Ἰταλοὺς κατ' αὐτοῦ, ὑπερέβη θρασυς τὰς ἄλπεις καὶ, παραλαβὼν στίφη ὀρεισίων, ἐξεθρόνισε τὸν γέροντα βασιλέα καὶ ἀνεθρόνισεν ἀντ' αὐτοῦ τὸν υἱὸν ἐλαίου Λοθάρου, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ν' ἀπαλλαγῇ καὶ τούτου βραδύτερον.

Καὶ τῷ ὄντι, ὅταν μετὰ τινος μῆνας οἱ μικροὶ πόνοι, ὅς ἐπέστη, ἔφερον εἰς τὸν τάφον τὸν Οὐγον, ὁ υἱὸς τοῦ Λοθάρου, νέος καὶ ἀπειροπείρητος, παρεδόθη πρόθυμος εἰς τὰς ὑπόλους ῥαδιουργίας τοῦ πρωτοκουργοῦ τοῦ Βερεγγάριου, μαρκεσίου τῆς Ἰβρέας. Μάτην ἡ ἡγεμονία Ἀδαλαΐς ἢ ἐκ Βουργωνίας ἀπεκάλυψε τῷ συμβίῳ τῆς κατὰ μέρος τοὺς ὑπόλους τοῦ μαρκεσίου σκοπούς· ἀντὶ νὰ εἰσακουσθῇ, ἀπεδιώχθη αἰσχροῦς τῆς αὐλῆς.

Ἀπορίθμιας τότε τὸ προσωπαῖον, ὁ Βερεγγάριος κατέσχε τὸν θρόνον δι' αὐλικῆς ἐπικρατείας καὶ, κατακλείσας τὸν Λοθάρου, ἐχειροτόνησεν αὐτὸς ἑαυτὸν βασιλέα, ὑπὸ τὸν τίτλον Βερεγγάριος Β', διαδοὺς μετ' ὀλίγον τὸν αἰφνίδιον θάνατον τοῦ γνησίου μονάρχου. Ὅπως δὲ στερεώσῃ αἶμα καὶ νομιμοποιήσῃ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ ταύτην, ἠθέλησε νὰ νυμφεύσῃ τὸν πρωτότοκόν του υἱὸν Ἀδελβέρτον μετὰ τῆς χήρας τοῦ Λοθάρου Ἀδελαΐδος, ἣτις μεμακρυσμένη εἰς τὸ χωρίον Σιέρραν, ἀντίστατο παντὶ σθένει εἰς τὴν τοιαύτην του θέλησιν, καὶ διῆγε τὸν χρόνον τῆς ἐν προσευχῇ καὶ μελέτῃ. Ταῦτα εἶπε τῆς διηγήσεως ἡμῶν τὸ ἀντικείμενον, συμβᾶντα πάντα τοῦ ἔτους 949.

Τὴν 10 λοιπὸν Μαΐου τοῦ ἔτους τούτου, τρεῖς ἄνθρωποι ἐκάθηντο πρὸς τὸ ἑσπέρας ἐμπροσθεν ἐστίας ἀγροτικῆς, ἐντὸς καλύβης ἀλιέως, κειμένης μίλλιον μακρὰν τῆς Βηνάκου, ἀλλ' εἰς θέσιν ἀφ' ἧς διακρίνετο ὁ πύργος αὐτῆς. Ὁ εἰς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ἐφαίνετο μοναχός, μετ' ῥάσαινον ἔνδυμα καὶ σχοινίον ἀντὶ ζωστήρος καὶ, καθήμενος ἐπὶ σκίμπεδος, ἦν βουσιμεί-

νος εἰς σκέψεις βαθείας. Ἡ πολιὰ αὐτοῦ γυνεὴς κατεπιπτεν ἀφθονὰς καὶ χιονωτῆ ἐπὶ τοῦ μαύρου ὑφίσματος, καὶ ἡ στρογγύλη του κεφαλῆ, φαλακρά εἶτε ἐκ τοῦ γήρατος εἶτε ἐκ τοῦ τέγματος, εἰς ὅπερ ἀνῆκεν, ὑπεδύετο κατὰ μέρος εἰς εὐρύχωρον καπουκίον (κάλυμμα παραπλήσιον τῆς ἡμετέρας κουκούλας). Εἰ καὶ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ἔστερον ἢ γλυκύτης καὶ ἡ εὐσέβεια, ἐνόησε ὅμως τὸ πρόσωπόν του ἐλάμβανέ τινας διαγρώσεις, προδιδούσας ἢ ἢ ἀλλήτρια μοναστοῦ, καὶ δι' αὐτῶν ἀνεδείκνυτο πεπλασμένος νὰ ἀρχῇ καὶ ὄχι νὰ ἀρχῆται.

Ἐκ δὲ τῶν δύο αὐτοῦ συντρόφων, ὁ ἐκ δεξιῶν ἦτον ἀλιεὺς νεανίας, μεσημέρινῆς εὐπρέστου ὄψεως, ὠχρολευκὸς καὶ εὐθὺ ὄρων, μετ' ἰσχυρὰν μελαίνην καὶ μήλα προέχοντα: ὁ δ' ἐξ εὐνοῦμων εἶχε τοὺς αὐτοὺς χαρακτῆρας, ἀλλ' ἦττον ζωηρός, ὡς πρεσβύτερος, πλὴν καὶ οἱ δύο ἐδείκνυαν οὐ τὴν τυχούσαν καταγωγὴν.

Τὴν δ' αἴθουσαν, ὅπου εὐρίσκοντο, καὶ ἐξ ἧς πᾶσα συνέκειτο ἡ καλύβη, ἐκάλυπτε τότε σκοτὸς βαθύ. Μόνον, ὅταν ὁ ἄνεμος ἐφύσα σφοδρότερος, διὰ τῶν μόλις συκρατομένων τῆς θυρίδος κλειθρῶν, τὸ ἡλιόθεστον πῦρ τῆς ἐστίας ἐνεδίδε τινας φλόγας καὶ ἐζωγράφιζε παραδόξως τὴν καὶ ἄλλως παράδοξον ταύτην σκηνήν.

Μετὰ δὲ τινὰς στιγμὰς βαθείας σιγῆς, ἀνηγέρθη ὁ μοναχὸς καὶ, πρὸς τὸν πρεσβύτερον ἀπευθύνων τὸν λόγον,

— Δὲν θέλεις λοιπὸν, Πατρώνιε; εἶπεν.

— Ὅχι. ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, δὲν θέλω. . .

— Ὁ πατήρ μου ἔχει δικαίον, ὑπέλαβεν ὁ νεώτερος. Ναὶ μὲν εἶσαι γνωστός εἰς τὴν χώραν ὡς ἀγιὸς ἄνθρωπος, ἀλλ' ἀφ' οὗ κρύπτεις τὸν σκοπὸν τοῦ ἐπιχειρήματος, δὲν ἀνεκατανομέμεθα. Ἐκτὸς τούτου, τί μὰς χρειαζέσαι; Πλήθος ἀλιέων κατοικεῖ τὰς ὄχθας τῆς λίμνης.

— Ὡς νὰ μὴ γνωρίζῃς, Ζαχαῖε, εἶπε μετὰ γλυκύτητος ὁ μοναχὸς εἰς τὸν νέον, ὅτι, ἂν σὺ δὲν βαδίσῃτε, κἀκεῖ δὲν βαδίζει. Τοιαύτην ἐπιρροὴν ἀπεκτίσατε ἐν τῇ Βενουζίᾳ, ἀφ' οὗ κατακαίτε τὰς κητὰς ταύτας, ὥστε, ἂν τυχὸν τὸ θελήσῃτε, ὅλη ἡ χώρα θὰ ἐγερεθῇ. . .

— Πιστεύεις, δέικοψεν ὁ Ζαχαῖος μετ' ὄμμα λαμπρὸν. . . θὰ δυνηθῶ. . .

Βλέμμα αὐστηρὸν τοῦ γηραιῦ συντρόφου τοῦ τὸν ἐπέσχε. . . καὶ ἀφῆκεν ἡμιτελῆ τὴν φράσιν αὐτοῦ· ὁ δὲ μοναχός, προσποιηθεὶς ὅτι δὲν εἶδε τὸ συμβᾶν τοῦτο,

— Διὰ τὸνομα τοῦ δικαίου Θεοῦ, ἐξηκολούθησε, μὴ περιορᾶτε τελοῦμενον ἐγκλημα ὑπ' ὄψιν ὑμῶν, ἐν ᾧ εἶνε δυνατόν νὰ τὸ ἐμπυδίσῃτε!

— Ἐγκλημα! ἀνεφώνησεν ὁ Ζαχαῖος· ἀπόδειξόν μας ὅτι εἶν' ἐγκλημα, καὶ δὲν θὰ διστάσωμεν. Δὲν εἶνε οὕτω, Πατρώνιε;

— Καλῶς! ἀπεκρίθη ὁ μοναχός. Θέλω εἶναι τὸ εἶπει, ἀφ' οὗ αὐτὸ καὶ μόνον ὑπάρχει μέσον ὅπως εἶναι πείσω.

Τὰ τρία ἄτομα ἐπλησίασαν·

— Ὁ αἰχμάλωτος, εἶπεν ὁ μοναχός, τὴν ὁποίαν

μέλλον να οδηγήσωσιν εἰς τὸν πύργον τῆς Βηνάκου, καὶ νὰ φυλακίσουν ἐκεῖ στενωῶς . . . εἶνε γυνή . . .

— Ἀξία πάντως τῆς ποινῆς ταύτης, διέκοψαν οἱ ἀλιεῖς.

— Καὶ ἡ γυνὴ αὕτη, ἐξηκολούθησεν ὁ ἱερεὺς, καλεῖται Ἀδελαῖς . . .

— Ἀδελαῖς . . . ἔστω, ἀντεῖπον πάλιν οἱ δύο.

— Ἀδελαῖς ἡ ἐκ Βουργωνίας σὰς λέγω, ἐπανέλαβεν ἐκεῖνος συνοφρουούμενος, τοῦ Αἰθίου ἡ χήρα . . .

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ Πετρώνιος καὶ ὁ Ζαχαῖος κήρυκταισαν ὡς ἐμβρόντητοι.

— Τίς σοι τὸ εἶπε, μοναχέ; ἀνέκραζαν ταυτοχρόνως.

— Ἀδιάφορον τοῦτο, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος. Ἐρχομαι ἀπὸ τὴν Χιέρραν. Ἀπόψε ἡ βασίλισσα θὰ στεναζῇ εἰς τὰ δευρά. Θέλετε νὰ τὴν ἐλευθερώσητε; . . .

— Ἀλλὰ τὸ ἐγκλημά της; διατί τὴν κατηγοροῦσιν; ἠρώτησαν.

— Διατί; ἀπεκρίθη ἐντόνως ὁ μοναχός. Διότι δὲν ἠθέλησα νὰ ἐπιχωρίσω, διὰ τοῦ γάμου αὐτῆς μετ' Ἀδελφέρτου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Βουργαρίου, τοῦ τελευταίου τὴν ἀρπυγὴν. Ἡ Ἀδελαῖς ἀρνεῖται νὰ ὑπανδρευθῇ τοῦ συζύγου της τὸν φονέα!

— Καὶ ἡ συνέντευξις ποτε; ἠρώτησαν οἱ ἀλιεῖς, παραδοξῶς καταπεισθέντες.

— Ἰὴν πέμπτην ὥραν, ἀπεκρίθη ὁ μοναχός, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς πρὸς Πισκιέρραν.

— Πόσοι θὰ ᾖν οἱ φρουροί; ἀνηρώτησαν πάλιν οἱ ἄλλοι.

— Δεκαπέντε . . . ἀπάντησαν.

— Ἐρχομεθα, ἀπεφώνησαν, μετ' εἰκοσιν ἀλιέων.

— Καὶ ἐγὼ μετ' ὑμῶν, προσέθηκε ὁ μοναχός.

— Ὁ ὑπουργός τοῦ Κυρίου! ὑπέλαβεν ὁ Πετρώνιος, ὅστις εἰσῆγα ἀπὸ τινος. Οἱ ὄμοιοί σου, ἅγιε ἄνθρωπε, εἶνε περιττοί, προκαίμενου περὶ ἐρίδων. Ὁ Θεός, ὅρ' ἔν διατελεῖς, εἶνε Θεός τῆς εἰρήνης . . .

— Ἀλλὰ καὶ ἀρχηγός τῶν μαχῶν, ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς. — Περὶ τὴν τετάρτην ὥραν, προσέθεσε, τῆς νυκτὸς, θὰ ἔλθω νὰ σὰς ἐνταμώσω μετὰ τινων ἀκολούθων. Ἀλλὰ, ἐξηκολούθησε, μοὶ ὀμνύετε ὅτι θέλετε ἐκτελέσει τὰς ὑποσχέσεις σας;

— Ὡ ναί! ἀντεῖπον, ὀμνύομεν . . . Πλὴν σὺ, μοναχέ, ὁ ὑπὸ τὸ βῆλον σου κρύπτων στρατιώτου καρδία, σὺ, ὁ ἐνδιαφερόμενος εἰς τὴν τύχην ἡγεμονίδος, τίς εἶσαι;

— Θὰ τὸ μάθητε ἀπόψε, ἀπεκρίθη ὁ μοναχός, ἐπὶ τοῦ σῦδου τῆς καλύβης, ὅτε θὰ μάθω κ' ἐγὼ διατί τὸνομα Ἀδελαῖδος τῆς Βουργωνικῆς ἔχει τὸσην σημασίαν ἐπὶ πτωχῶν ἀλιέων, ἀγνωσῶντων τὰ συμβάντα τῶν ἀνακτόρων . . .

Ταῦτα δὲ λέγων, ἐξῆλθε βραδέως καὶ διευθύνθη πρὸς τὰς Ῥηπούλας (Rivoli). Καὶ οἱ ἀλιεῖς ἐξῆλθον ὡσαύτως καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς σωρείαν τινὰ καλυβῶν, κειμένων ἀπο τῆς λίμνης.

Β'.

πειαν αἱ νύκτες τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ νύξ ἐκεῖνη ἦν μία τούτων. Οὐτ' ἐλάχιστον νέφος ἐκηλίδου τὸ ὠραῖον στερέωμα, καὶ ἡ σελήνη, διατρέχουσα αὐτὸ, κατέλειπεν ὀπισθὲν τῆς ἀργυρόχροα ἔχνη. Ἡ δὲ λίμνη, περικυκλουμένη ὑπὸ τῶν χαριέντων αὐτῆς λόφων, ἦτο ζοφερά εἰς τὸ κέντρον καὶ ὑπόλευκος περὶ τὰς ἀκτὰς.

Εἰς τὴν τοιαύτην γαλήνην τῆς φύσεως, εἰς τὴν τοιαύτην λάλον αὐτῆς σιγῆν, διατρέχεις, μὲ ἀπληστον ὄμμα, ὄλας ἐκεῖνας τὰς καλλονὰς της καὶ μεταβαίνεις, ταχὺς ὡς ὁ νοῦς σου, ἀπὸ τ' οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὴν θάλασσαν.

Τὴν τετάρτην τῆς νυκτὸς ὥραν, ὁ μοναχός, ὁ Πετρώνιος καὶ ὁ Ζαχαῖος παρευρίσκοντο εἰς τὸν τόπον τῆς συνεντεύξεως· ἕκαστος δὲ τῶν τριῶν εἶχε φέρει μετ' ἑαυτοῦ δέκα ἄνδρας, ὀπλισμένους μὲ πελέκεις καὶ μὲ μαχαίρας. Ἀφέντες σιωπηλοὶ τὰς ὄχθας τῆς λίμνης, διευθύνθησαν πρὸς τὴν Πισκιέρραν, ὡς εἶχον προτοῦ συμφωνήσει, καὶ μετὰ μιᾶς ὥρας δρόμον ἐσταμάτησαν. Ἀφ' οὗ δὲ τὸ μικρὸν στρατεύμα ἐκρύβη εἰς τὸ βάθος χαράδρας, ἡ μᾶλλον κοίτης ξηρᾶς χειμάρρου, κειμένης ἀκριβῶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς πεδιάδος, ὁ μοναχός λαβὼν μετ' ἑαυτοῦ τοὺς δύο ἀρχηγούς, ἐκάθησεν ἐπὶ τινος ἐξέχοντος βράχου. Παρελθουσῶν δε στιγμῶν τινῶν σιωπηλῶν, ὁ Ζαχαῖος ἐλάλησε πρῶτος.

— Μοναχέ, εἶπε, μᾶς ὑπεσχέθης νὰ μᾶς εἴπῃς τίς εἶ; θὰ τηρήσης τὴν σὴν ὑπόσχεσιν.

— Διατί, ἀπεκρίθη ὁ μοναχός, δὲν λέγετε τὸ αὐτὸ καὶ περὶ ὑμῶν, ὃν κ' ἐγὼ εἶχον τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσω τὴν ἱστορίαν; Μολοντοῦτο δὲν ἐπιμένω ἰδοῦ ἢ ἐμὴ βραχεῖα καὶ ἀκριβῆς.

Τότε ὁ μοναχός, πρὶν ἀρχίσῃ, ἔφερε περιπαθῶς εἰς τὸ μέτωπόν του τὴν χεῖρά του, ὡς ἐάν ἡ ὑπὸ τοῦ γήρατος ἀσθενήτασα μνήμη του τῷ ἠρνεῖτο πᾶσαν ἀνάμνησιν, καὶ εἶτα ἠκολούθησεν ὡς ἑξῆς:

— Οἱ ὄμοιοί σου δὲν ἔφερον πάντοτε καπουκῖνον, οὔτε ἡ ὄσφίς μου σχοινίον τάγματος. Νεανίσκα σὺ, μ' ἐνθουμίζεις περικαλλῆ ἐποχὴν, καθ' ἣν τὸ βλέμμα μου εἶχε πᾶσαν τοῦ ἐθικοῦ σου τὴν ζέσιν, καὶ ὁ βραχίον μου ὄλην τὴν ἰσχύν τοῦ βραχίονός σου. Ἐν τῇ πατρίδι μου Βουργωνία, ὅπου ὑπηρετοῦν ὑπὸ τὸν δοῦκα, μοὶ ἠνοίγετο λαμπρὸν μέλλον, ὡς λέγετε σεῖς ἐν τῷ κόσμῳ . . . ἀλλ' ἐν μόνον βλέμμα μιᾶς γυναικὸς ἠφάνισε τὸ πᾶν ἐν τῷ ἅμα . . . Ἡμερᾶν τινὰ συνήντησα ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ κυρίου μου παιδίσκην χαρίεσσαν . . . μόλις δεκαπενταετῆ . . . ἐτόλμισα νὰ τῇ ὁμολογήσω τὸν ἐρωτὰ μου . . . τὸν συνεμερίσθη . . . τὰ ὠραιότερα καὶ συγχρόνως μωρότερα ὄνειρα ἐκυρίευσαν τῆς καρδίας μου . . . τὸ πάθος μου εἶχεν αὐξήσει, καὶ ἤδη ἔφερον εἰς τὰς ἐσπέρτας τὰ χρώματα τῆς κυρίας μου, ὅτε ἐξαίφνης ὁ βασιλόπαις τῆς Λομφαρδίας ἦλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ δουκὸς . . . ἡ Ἀδελαῖς ἠναγκάσθη νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν πατέρα της . . .

— Ἡ Ἀδελαῖς! ἀνέκραξεν ὁ νέος ἀλιεὺς διακόπτων τὸν μοναχόν. Σὺ ἠγάπησας τὴν Ἀδελαῖδα, σὺ! . . . ὦ! μὰ τὸ σχῆμά σου ψεύδεται! . . .

Γνωσταί εἶσι διὰ τὴν ἀνέκφρασον αὐτῶν μεγαλοπρέ-

Ὁ γέρον ἀλιεύς ἀπὸ μέρους τοῦ ἐθεώρει τὸν μοναχὸν μετ' ἐκπλήξεως καὶ σχεδὸν μετὰ θάμβους. Οὗτος δὲ, λαβὼν τὸν βραχίονα τοῦ Ζακχαίου, καὶ βιάσας αὐτὸν νὰ καθήσῃ αὐθις.

— Μ' ἐζήτησας τὴν ἱστορίαν μου, εἶπε μὲ βλέμμα πλῆρες πυρός, θὰ τὴν ἀκούσης ἄχρι τοῦ τέλους. Ναι, ἠγάπων τὴν Ἀδελαΐδα· ναι, μοὶ εἶχε προσφέρει τὸν ἔρωτά της· ἀλλὰ τί δύναται νὰ ἐλπίζῃ πτωχὸς ἀρχηγὸς φρουρῶν; Ἡ νέα τῆς Λομβαρδίας ἡγεμονίς ἀνεχώρησεν εἰς Ἰταλίαν μετὰ τοῦ βασιλέως συζύγου της, καὶ ἐγὼ εἰσῆλθον εἰς μοναστήριον. Ἡμῖν τότε τριάκοντα ἐτῶν, πέντε ἔτη μόλις παρῆλθον ἔκτοτε . . . καὶ, ἰδοὺ! οἱ πέντε οὗτοι ἐνιαυτοὶ μὲ κατέστησαν γέροντα. Δὲν ἀπέκτησα ἄρα γὰρ τὸ δικαίωμα νὰ λέγω ὅτι ἠγάπησα τὴν γυναῖκα ἐκείνην; . . .

Οἱ δύο ἀλιεῖς ἐθεώρουν μετὰ φόβου μεμιγμένου μὲ σέβας τὸν τριακοντούτη ἐκείνον γέροντα, ὅς τις ἐξηκολούθησεν ὡς ἐξῆς·

— Ἐνόσω ἐθάρρουν τὴν Ἀδελαΐδα εὐδαιμονοῦσαν ἐπὶ τοῦ θρόνου, τὴν ἐλησμόνουν ἐν τῷ μέσῳ νηστειῶν καὶ δεήσεων· ἀλλὰ μίαν ἡμέραν ἡ φήμη τῶν αἱματηρῶν ἐρίδων τοῦ τόπου σας ἐφθασε καὶ μέχρις ἐμοῦ. « Πρέπει νὰ ἦνε δυστυχὴς » εἶπον κατ' ἐμαυτὸν, καὶ λαβὼν τὰ συνδάλια καὶ τὴν βακτηρίαν μου, διῆλθον περὶ τὴν χώραν τῶν Γάλλων καὶ τὴν Προβηγκίαν ὀλόκληρον· ἐμπνευσις θεία μὲ ὑπεστήριξε, διότι, φαίνεται, ὁ Θεὸς μὲ ἐξέλεξε εἰς ἀπελευθέρωσιν τῆς εὐσεβοῦς βασιλίδος ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἐχθρῶν της. Φθάσαντα εἰς τὴν Ἰταλίαν, μὲ ὑπεδέχθη τῆς Χιέρρας τὸ μοναστήριον, καὶ παρακολουθῶν τὰ συμβαίνοντα περιέμενον τὴν στιγμήν τῆς ἀρχῆς τῆς ἀποστολῆς μου, ὅτε ὄνειρον τῆς παρελθούσης νυκτὸς μοὶ ἀπεκάλυψε τοὺς μέλλοντας τοῦ Ἀδελφέρτου σκοποὺς καὶ τὰ μέλλοντα δυστυχήματα τῆς Ἀδελαΐδος.

Εἰς τοὺς τελευταίους αὐτοὺς λόγους, μειδίαμα εἰρωνικὸν ἐπλανήθη εἰς τοῦ Ζακχαίου τὰ χεῖλη καὶ ὁ Πετρώνιος συνέσπασε τὴν ὄφρυν.

— Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει παρομοίου ὄνειρου μᾶς ὤθησας εἰς τὰ ὄπλα, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ; τῷ εἶπεν ὁ νεανίας· ὦ! ἀπόλωλας, ἐν μᾶς ἠπάτησας . . .

Θόρυβος μακρυνὸς τὸν διέκοψεν, ὁμοιάζων ἵππων βηματισμῶν. Ὁ δὲ μοναχὸς ἐγερθεὶς ἔλαβεν ἀπὸ τῆς χειρὸς τὸν Ζακχαίου καὶ τῷ εἶπε φωνῇ ἐντόνω·

— Σύζυγε τῆς Ἀδελαΐδος, ἡ ὀλίγη σου πίστις σὲ ἀπώλεσεν. Πρόσεχε μὴ ὁ Θεός, ὅστις σ' ἐσώσεν ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ τῶν δηλητηρίων τοῦ Βερεγγαρίου, καὶ σὲ ὠδήγησεν σῶον καὶ ὑγιᾶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγρίας αὐτῆς ἐρημίας, ὅπου κρύπτεις τὸ ὄνομα καὶ τὴν τύχην σου, πρόσεχε, λέγω, μὴ ἀποσύρῃ καὶ δεύτερον τὴν χεῖρά σου ἀπὸ σοῦ.

Ὁ Πετρώνιος καὶ ὁ ὑποτιθέμενος Ζακχαῖος ἠγέρθησαν ταυτοχρόνως.

— Τί θέλεις νὰ εἴπῃς; ἀνέκράζαν.

— Λέγω, ἀπάντησεν, ὅτι τὸ δηλητήριο, ὅπερ σοὶ παρεσκεύασεν ὁ Βερεγγάριος, ἠπάτησε τὸ κατὰ σοῦ μίσός σου. Ὁδηγούμενος ὑπὸ ὑπέρτου πιστοῦ, ὅστις σὲ ἠκολούθησε μέχρις ἐνταῦθα, ἐσώθης ἐκ τῆς

εἰρκτῆς, ἢ μᾶλλον ἐκ τοῦ μέλλοντος τάφου σου. Ἦδη διαφεύγεις τοὺς ἐναντίους σου ὑπὸ τὸ ἔνδυμα τοῦτο τοῦ ἀλιέως, ἐλπίζων ἐν τῇ καρδίᾳ σου ν' ἀνακτήσῃς πατὴρ τὸν θρόνον ἐκ τοῦ ὁποίου σὲ κατεβίβασαν. Ἀλλὰ τὸ μέλλον ἀποκαλύπτεται εἰς ἐμὲ, βλέπω θρόνον λαμπρὸν . . . Λοθῆρε! γυνὴ ἀναβαίνει αὐτὸν εἶνε ἢ σύζυγός σου· μάτην ὁμως σὲ ζητῶ παρ' αὐτῆ, διότι δὲν σὲ εὐρίσκω!

Ὁρθίος ἐπὶ τοῦ βράχου ὁ μοναχὸς, μὲ τὰς χεῖρας τεταμέναις πρὸς τὸν Λοθῆρον καὶ τὸ βλέμμα ὑψωμένον πρὸς οὐρανόν, λουόμενος δὲ ἀπὸ τὰς γλυκείας τῆς σελήνης ἀκτίνας, αἰτινες προσέβαλον τὸ φαλακρὸν του κρανίον καὶ τὴν μακρὰν καὶ πολίαν γενειάδα του, ἐμάγευσσε τοὺς δύο αὐτοῦ συντρόφους, ἀκινήτους καὶ τρέμοντας ἐμπροσθεν τοῦ ἐμπνευσμένου ἀνδρός, καὶ μακρὰ σιωπὴ διεδέχθη τὴν δραματικὴν ἐκείνην σκηνήν. Ἐν ταῦτοις τὸ στίφος τῶν ἵππέων προὐχώρει καὶ διακρίνοντο ἤδη τὰ ἀστράπτοντα κράνη τῶν δορυφόρων τοῦ μαρκεσίου.

— Μοναχέ, ἐτραύλισεν ὁ Λοθῆρος, ὅστις κἂν ἦσαι καὶ οὐ τινος δῆποτε εἶδους μέσα κἂν μετεχειρίσθῃς, ὅπως μ' ἀνακαλύψῃς ἐν τῇ σκοτίᾳ μου, ἀλήθειαν εἶπες. Ἐγὼ εἶμαι ὁ βασιλεὺς σου, καὶ οὗτος πιστὸς ὑπέρτης, μὴ θελήσας νὰ μ' ἐγκαταλείψῃ ἀτυχαῖντα. Οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν προχωροῦσιν· ἂν, ὡς σὺ βεβαίως, σύρωσι τὴν βασιλίссαν σύζυγόν μου εἰς τῆς φωλεᾶς αὐτῶν τὰς ὀπκῆς, ἄς τολμήσωμεν νὰ τὴν σώσωμεν. Μίαν ἡμέραν ἡ τύχη θὰ μοὶ ἦνε ἄχι τόσο ἐχθρὰ καὶ θέλεις ἀνταμειβθῆ.

— Ἀνταμειβθῆν ἐγὼ περιμένω, ἀπεκρίθη ὁ μοναχὸς, παρ' ἐκείνου ὅστις μὲ πέμπει νὰ ἐκπληρώσω τὴν θέλησίν σου.

Κατέβησαν καὶ οἱ τρεῖς ἐντὸς τῆς χαράδρας. Τὸ μικρὸν των σφάτευμα, κρυπτόμενον ὑπὸ θάμνων σφαιβᾶδος καὶ ἀπορρώγων ὑπερμεγέθων, οὐδόλως παρετηρήθη ὑπὸ τῶν ἵππέων, οἵτινες τὸ ἐπλησίασαν ἀνυπόπτως· τότε ἐχύθη κατ' αὐτῶν, καὶ ἡ συμπλοκὴ ὑπῆρξε φρικώδης· δέκα ἐξ εἰκοσιν ἵππέων κατεκόπησαν ὑπὸ τὰς πρώτας βολὰς τῶν μαχαίρων καὶ πελέκεων· καὶ ὁμως ὑπερίσχυσαν οἱ ἵππεις· τὰ ὄγκωδη των ὄπλα διεσκόρπισαν μετ' ὀλίγον τοὺς ἀλιεῖς, οἵτινες ἀμέσως ἐτρέπτησαν εἰς φυγὴν ἄτακτον, μ' ὄλας τοῦ μοναχοῦ τὰς εὐχὰς καὶ τὰς ἀράς τοῦ Λοθῆρου, ὅστις ὑπέστη τὴν βίασάν του νὰ ἴδῃ τὴν σύμβιβάν του Ἀδελαΐδα, φερόμενην πρὸς τὸν πύργον ὑπὸ ἵππέως τινός, ὅστις τὴν εἶχε θέσει εἰς τοῦ ἵππου του τὰ ὀπίσθια. Ἡ ἐπιχείρησις αὐτῶς ἀπέτυχε, καὶ ὁ ἡγεμῶν, καταβληθεὶς ὑπ' ἀναρίθμων πληγῶν, ἔπεσε καταρώμενος τὸν μοναχὸν καὶ τὸν ἄρπαγα.

Μετὰ μίαν ὥραν, ἡ ἡρεμία ἐπεκράτησεν αὐθις ἐν τῇ χαράδρᾳ· ἀλλ' ἡ σελήνη ἐφώτιζεν ἤδη θέγμα φοβερόν. Εἴκοσι πτώματα ἦσαν ἠπλωμένα ἐπὶ τῶν αἱματορροῦτων χαλίκων· εἰς τὴν ὄχθην μικροῦ βραχίου ἦτο γονατισμένος ὁ μοναχὸς πλοσίον ἐνός τραυματίου, οὐ τινος ἐπλυνε τὰς πληγὰς καὶ ἐδέχετο τὴν ἐξομολόγησιν ἦν ὁ Λοθῆρος, ὁ δύστηνος ἡγεμῶν, ὃν ἀπέσπασεν ὁ μοναχὸς τῆς ἐρημίας καὶ ὠδήγησεν εἰς

τὸν θάνατον. Τεμάχιον βράχου βρουκαλύπτου ἐχρησίμευεν ἀντὶ λίθου ἐπιταφίου εἰς τὸν βασιλεῖα τῶν Λογγοβάρδων.

Γ'.

Ἡ δὲ Ἀδελαΐς ἡ Βουργωνικὴ κατεκλείσθη ἐν τινι πτέρυγι τοῦ πύργου, καὶ οἱ φύλακες τῆς περιέμενον τὴν ἀφίξιν τοῦ Βερεγγαρίου, διατρέποντος ἐν Μεδιολάνοις, ἵν' ἀποφασίσωσι περὶ τῆς τύχης αὐτῆς. Ἡ εὐγενὴς σταθερότης τῆς εἶχεν ἤδη ὑποστῆ πολλάς δοκιμασίας σκληρὰς, ἀλλ' οὐδεμίαν ἠδυνήθη νὰ καταβάλλῃ αὐτὴν ἐντελῶς. Ἐκτεθειμένη εἰς τοὺς διηνεκεῖς διωγμοὺς τοῦ Βερεγγαρίου, τῆς συμβίου του Βίλλας καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀδελβέρτου, ἡ Ἀδελαΐς εἶχεν ὁμῶς αἰώνιον πίστιν εἰς τοῦ ἀνδρός τῆς τὴν μνήμην, καὶ τοι νομίζουσα αὐτὸν τεθνεῶτα ὑπὸ τὸ δηλητήριον τοῦ μισητοῦ τῶν τυράννου, καὶ ἦν ἀποφασισμένη νὰ ὑποφέρῃ μᾶλλον μυρίας βασάνους, παρά νὰ γένη ἐπίορκος. Ἐντελῶς δ' ἀγνοοῦσα τὴν θαυμασίαν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Λοθήρου ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἐχθρῶν του, καὶ τὸ τραγικὸν αὐτοῦ τέλος ἐν τῇ νυκτίᾳ ἐφόδῳ τοῦ μοναχοῦ, ἀπέδωκεν, ἐν τῷ τρόμῳ τῆς, ταύτην εἰς σῶμα κακοῦργων ληστῶν.

Ὁ Βερεγγάριος δ' ἀφ' ἐτέρου, ἅμα, δι' ἐπίτηδες ἀπεσταλμένου, μαθὼν τὴν ἐν τῇ χαράδρᾳ ἀψιμαχίαν, καὶ τὴν παρ' ὀλίγον δραπέτευσιν τῆς Ἀδελαΐδος, ἐγκατέλιπε ταχέως τὰ Μεδιόλανα, ἀφείς εἰς τὸν Ἀδελβέρτον καὶ εἰς τὴν Βίλλαν τὴν ὑπεράσπισιν τῶν φρουρίων κατ' Ὀθωνος τοῦ Μεγάλου, αὐτοκράτορος τότε τῆς Γερμανίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὸν πύργον τοῦ τῆς Βηνάκου. Τοῦ Ἀδελβέρτου καὶ τῆς Ἀδελαΐδος ἡ ἔνωσις ἦν κατεπείγουσα· βαρυνθέντες τοὺς ἐκτραχηλισμοὺς τοῦ Βερεγγαρίου, ὡς εἶχον ἄλλοτε βαρυνθῆ τοὺς τοῦ Οὐγῶ, οἱ Ἴταλοὶ κῦχοντο ἐκ καρδίας τὴν ἐπέμβασιν τῶν Γερμανῶν· ἀλλ' ἠδύναντο ν' ἀναχαιτισθῶσιν, ἐὰν ἔβλεπον εἰς τὸν θρόνον τὴν ἐνάρετον αὐτὴν βασιλίδαν, ἧτις ἴσχυε νὰ παρηγορῇ τὴν καρδίαν πάντων ὅσοι τὴν ἐπλησίαζαν. Φθὰς λοιπὸν παρὰ τῇ Ἀδελαΐδι ὁ Βερεγγάριος προσεπαθήσεν ἐκ νέου ν' ἄρῃ ἐκ μέσου τοὺς ἐνδοιασμοὺς καὶ τὰς ὑποψίας τῆς, καὶ νὰ κητορθώσῃ μᾶζ' ἡ τῆς συμβιβασμὸν. Παρακλήσεις, ἀπειλαί, προσβολαὶ καὶ ὕβρεις οὐτιδαναὶ οὐδὲν κατώρθωσαν· τὴν κατεδίβασε τότε εἰς αἰθουσαν χθαμαλὴν καὶ στεγνὴν, εὐθὺς ἐπὶ τῆς λίμνης κειμένην, καὶ ἐν διαστήματι ἡμερῶν δεκαπέντε ἡ Ἀδελαΐς ἦν ἐγκαταλελειμμένη μετὰ τῶν θλιβερῶν στοχασμῶν τῆς, εἰς τὴν φρικωδεστέραν ἐρήμωσιν ἄπαξ μόνον καθ' ἑκάστην πρωτὴν δεσμοφύλαξ τῇ ἔφερε χονδροειδῆ τινὰ τροφήν, ἧτις μόλις τὴν συνετήρει. Τέλος ὅταν ὁ Βερεγγάριος ἐνόμισεν ὅτι ἡ τρομερὰ αὐτῆ βία εἶχε καταβάλλει ἀρκούντως τὴν ἐνέργειαν καὶ τὸ θάρδος τοῦ θυματοῦς του, ἐπαυρῆθη πρὸς ἐπίσκεψίν του. Ἦν ἡ ἑσπέρα τῆς δεκάτης ἑκτῆς ἡμέρας. Ἀφ' οὗ ἐθεώρησε μετ' ἀγρίας χαρᾶς τὴν καταστροφὴν ἣν εἶχεν ἐπιφέρει ἡ θλίψις ἐπὶ τῶν χαρακτήρων τῆς βασιλίδος.

— Ἐκλεξὼν, τῇ εἶπε σκληρῶς· αὐριον ἡ θύρα

τῆς εἰρκτῆς ταύτης θέλει ἀνοίξῃ ἐνώπιον βασιλίδος ἢ ἐνώπιον πτώματος.

— Θέλει ἀνοίξῃ ἐνώπιον τῆς χήρας τοῦ Λοθήρου, ἀπήντησεν ἡ Ἀδελαΐς μετ' ἀγγελικῆς καρτερίας.

Παραδεδομένη ὄνευ ὑπερασπίσεως εἰς τῶν ἐχθρῶν τῆς τὴν λύσσαν, κεκλεισμένη ἐντὸς ἀπορρήτου πύργου, καὶ παρ' οὐδενὸς μὴ ἐλπίζουσα εὐσπλαγγίαν τινὰ ἢ βοήθειαν, ἡ εὐσεβὴς βασιλὶς δὲν ἀπληπίσθη οὐδ' ἐδειλίχσεν. Καθὼς ὁ Βερεγγάριος τὴν κατέλιπε, καὶ ὄπισθεν τοῦ ἐκλείσθη βαρέως ἡ θύρα τῆς φυλακῆς τῆς, γονατίσασα ἐπὶ τοῦ ἀγύρου ὕπερ τῇ ἐχρησίμευεν ἀντὶ κλίνης, ἀφ' οὗ ἐξητήσατο τὴν παρά Θεοῦ ἐπιείκειαν ὑπὲρ τοῦ συζύγου τῆς, ἀφ' οὗ προσηυχήθη ὑπὲρ τῶν γονέων καὶ τῶν ἐν τῇ πατρίδι φίλων αὐτῆς, ἀγνοούντων βεβαίως τὸ δυστυχὲς πεπρωμένον τῆς. . . , ὄνομά τι, ὕπερ τὴν ἑκάμει νὰ ἐρυθριάσῃ, ἐξέπνευσεν ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς.

— Θὰ τὸν ἐπανίδω, εἶπεν, ἐκεῖ ἐπάνω.

Οὕτω, ζητήσασα παρά Θεοῦ συγχώρησιν καὶ δικαιοσύνην, ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς, καὶ ὁ ὕπνος, ὁ φεύγων τὸν Βερεγγάριον, ἐπέχυσεν ἡσυχίαν εἰς τὰς καταβεβλημένας αὐτῆς αἰσθήσεις. Εὐδαίμων ὄνειρος τὴν μετέφερε μετ' ὀλίγον εἰς τὰς ὡραίας ἀγροικίας τῆς Βουργωνίας, παρὰ τὰς θλιπτικὰς τοῦ Ἄραρος ὄχθας αἱ ἐνθυμήσεις τῆς παιδικῆς ἡλικίας τῆς ὠλισθήσαν ταχέως ἐνώπιόν τῆς· ἐντὸς ὀλίγων ὥρων, διήλθεν ὅλας τῆς νεότητός τῆς τὰς ἀνθρώπας ἀτραπούς. Λοχαγὸς τῶν φρουρῶν, μεγάλως διακριθεὶς ἐν τινι συμπλοκῇ, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πατρὸς τῆς. Εἰς τὸ ὡραῖον πρόσωπον τοῦ νέου Ροδόλφου εἰκονίζοντο ὅλαι αἱ ἀρεταὶ καὶ πρὸ πάντων γενναϊότης ἀφελῆς καὶ λαμπρά. Ἀγαπῶνται καὶ ὀρκίζονται ν' ἀγαπῶνται αἰώνια. Τότε εἰς τῆς αἰχμαλώτου τὰ ὄρματα διήλθεν ὅλαι ἐκεῖναι τοῦ ἔρωτος αἱ ἀγναὶ ἠδοναὶ καὶ αἱ γλυκεῖαι ἐμπιστοσύναι. Ἀλλ' ἅπασαι αἱ γαλήνιοι αὐταὶ εἰκόνες ἐξηλείφθησαν μετ' ὀλίγον καὶ τὰς διεδέχθησαν ἄλλαι θλιβεραὶ καὶ ζοφώδεις. Ὁ πατὴρ τῆς, ἀπεναντίας τῶν ἀπειρῶν τῆς παρηκλήσεων, τὴν ὑπανδρεύει μετ' ἠγεμόνος ἐν μόλις εἶχεν ἰδεῖ, καὶ ἀμέσως ἀναχωρεῖ εἰς τὴν Ἰταλίαν, καταλείψασα ἔπισθεν τῆς εὐδαίμον παρελθὼν μαρνανθὲν αἰωνίως. Καταστροφαὶ καὶ δυστυχίαι ἀλλεπάλληλοι καὶ αἰφνίδιαι συνοδεύουσιν αὐτὴν εἰς τὸν θρόνον. Ὁ σύζυγός τῆς, τὸν ὁποῖον ἠγάπα, μόνον διότι ἦτο κηθῆκὸν τῆς νὰ τὸν ἀγαπᾷ, τῆς ἀφαιρεῖται ἐξαίφνης, καὶ μετ' ὀλίγον ἐν ἐγκλημα τὴν καθιστᾷ χήραν. Ἀποσπᾶται τῶν ἀνακτόρων τῆς, στερεῖται τῶν νέων φίλων τῆς, στερεῖται πρὸ παντός τῆς γραίας αὐτῆς τροφῆς, τῆς μόνης πολυτίμου συντρόφου τῆς. Θέλουν νὰ τὴν ἐνώσωσιν ἀκούσαν μὲ τὸν μισητὸν τοῦ Λοθήρου φανέα· Ἀκούει τοὺς στρατιώτας τοῦ μαρκεσίου πλησιάζοντας τὴν εἰρκτὴν τῆς. Ἐτι ὀλίγα στιγμαὶ, καὶ ἤθελε παύσει τοῦ ζῆν, ἐκτὸς ἂν ὁ τύραννός τῆς δὲν ἀπεφάσιζε νὰ μηκύνῃ τὰς βασάνους αὐτῆς· ψυχρὸς ἰδρῶς ἔλουσε τὸ μέτωπόν τῆς· θέλει νὰ ἐγερθῇ τοῦ ὕγρου τῆς ἀγύρου, καὶ αἱ δυνάμεις τῆς τὴν προδίδουσι· θέλει νὰ κράξῃ, καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἐκπνέει ἐπὶ

τὰ χεῖλη της. Αἴφνης λάμψις μεγάλη περιβάλλει τὴν φυλακὴν της, καὶ μορφὴ μοναχοῦ προβαίνει ἀπὸ τοῦ τοίχου, καὶ ἀρχίζει νὰ τῆς λύη τὰ σίδηρα.

— Τίς εἶσαι; ἀνέκραξεν ἡ βασίλισσα.

— Σιωπή! τῆ ἀπεκρίθη φωνὴ γλυκεῖα· ἔρχομαι νὰ σ' ἐλευθερώσω.

Τὸ ὄμμα της προσπλοῦται μετ' ἀγωνίας ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ μοναχοῦ· συγκεχυμένως πῶς φαίνεται ὅτι ἐνθυμίζεται τοὺς χαρακτῆρας του, καὶ, μετὰ στιγμιαίαν τῆς μνήμης της βάσανον,

— «Ὁ Ροδόλφος!» κραυγάζει.

Ταυτοχρόνως, ὑπὸ τοσούτων συγκινήσεων καταπονηθεῖσα, ἐξυπνᾷ ἡ Ἀδελαΐς, ἐγείρει τὴν κεφαλὴν της καταφρασιμένην ὑπὸ τοῦ λίθου καὶ ἀτενίζει ὀρθιον ἐμπροσθέν της τὸν αὐτὸν μοναχόν, ὃν εἶχεν ἰδεῖ πρὸ μικροῦ εἰς τὸ ὄνειρόν της.

— Μὴ φοβοῦ! τῆ λέγει, Ἀδελαΐς· ἔρχομαι νὰ σ' ἐλευθερώσω.

— Ὁ Θεὸς λοιπὸν ἔκαμε δι' ἐμὲ θαῦμα! ἀπῆντισεν ἡ Ἀδελαΐς, ἤρεμος, ὡς ἂν περιέμενεν ὅλα ταῦτα.

— Ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει ποτὲ τοὺς δούλους του, ἀντεῖπεν ὁ μοναχός. Ἐγείρου καὶ ἀκολουθεῖ μοι.

Ἡ βασιλὶς ἀνηγέρθη, καὶ τὰ δεσμά της ἐπέσαν κάτω ἀφ' ἐαυτῶν. Ὁ δ' ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, πλησιάζας τότε πρὸς ταπεινὴν θυρίδα, σιδηραῖς κοσμομένην κινκλίσι, τὰς ἀποσπᾷ μίαν μετὰ τὴν ἄλλην ἀπονητί. Ὑπερεῖχε δὲ ἡ θυρὶς τοῦ ὕδατος δύο πόδας, καὶ λέμβος ἦν ὑποκάτωθεν ἡραγμένη· τότε ἡ Ἀδελαΐς καὶ ὁ μοναχός καταβῆσαν εἰς τὴν λέμβον, καὶ αὖρα λεπτὴ ἐκολπωσε τὸ ἰστίον της.

Ἀλλὰ μόλις οἱ φυγάδες κατέλιπον τὸν τοῖχον τοῦ πύργου, καὶ εἰς τῶν σκοπῶν τῶν ἐγρηγορούντων εἰς τὸ προτείχιμα ἐστήμανε τὸ πολεμικόν. Ὁ Βερεγγάριος, ὃν ἡ αὐπνία ἐτυράννει ἐπὶ τῆς κλίνης του, ἔλαβεν ἐν τῷ ἄμα τὰ ὄπλα του· ἄμα δὲ μαθὼν ὅτι λέμβος ἐμακρύνθη πρὸ ὀλίγου τοῦ πύργου, ἐπορεύθη ἀγωνίων εἰς τὴν εἰρκτὴν τῆς Ἀδελαΐδας, καὶ εἶδε τὸ θῆμά του ὑπεκφυγόν τὴν ἐκδίχησιν του. Πάραυτα ἐπεβίβασεν εἴκοσι τῶν ἀνθρώπων του, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς των ἐτέθη ὁ ἴδιος· μετ' ὀλίγας στιγμᾶς, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους τοῦ περικυκλούντος τὴν λίμνην, ἡ Ἀδελαΐς καὶ ὁ μοναστὴς ἤκουσαν θορυβώδεις φωνὰς καὶ ἤχον πολυαριθμῶν κωπῶν, καὶ, εἰς τὴν τρέμουσαν αὐγὴν τῶν ἀστέρων, διέκριναν τὴν νῆα τὴν φέρουσαν τοὺς φρουρούς. Τότε οἱ δύο φυγάδες ἐγονυπέτησαν ἐπὶ τῶν εὐθραύστων σανίδων, αἰτινες τοῖς εἶχον ὑποσχεθῆ νὰ τοὺς σώσωσιν. Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὰς εὐχὰς των· ἀπὸ γείρας ἀνεμος ἐπνευσε καὶ, περιηλῶν τῆς λίμνης τὰ ὕδατα, ἀπεπλάνησεν, ἐν τῷ μέσῳ ἀγρίων κυμάτων, τοῦ Βερεγγαρίου τὸ πλοῖον, ἐν ᾧ τὸ τῆς Ἀδελαΐδας ὀλισθαίνειν ἀκλόνητον ἐπὶ τῶν τιταραγμάτων ὕδατων, ὡς εἰάν ἡ καταγίς τὸ ἐσέβετο. Ἡ θαυμασία δὲ λαίλαψ αὕτη διήρκησεν ὅλην τὴν νύκτα· ὁ Βερεγγάριος, ἀπειλούμενος ἐκάστοτε ν' ἀπολεσθῆ ἐν τῇ λίμνῃ, ἐπλανᾶτο ἐνθα κάκεισε μεταξὺ πυκνοτάτης θμίγλης, ἀποκρυπτούσης τὴν ἀκτὴν εἰς τὸν ὄδηγόν του. Τέλος, ὅταν διέφραυσεν ἡ ἡμέρα,

παρετήρησεν ὅτι δὲν εἶχε παύσει νὰ περιπλῆῃ ὑπὸ τὸν πύργον, καὶ ἀνεχώρησε λυσσῶν εἰς τὰ Μιδιόλανα, ἐν ᾧ ἡ Ἀδελαΐς μετὰ τοῦ σωτήρος της ἀπεβιβάζοντο εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ρέβας.

ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ ὀδηγουμένη πάντοτε ἡ βασίλισσα κατέρυγεν εἰς τὸν πύργον τοῦ Κανουσίου (CABOSSA), ἐν ᾧ ἦν συνηγμένος μέγας ἀριθμὸς δυσπρεπτημένων. Ὁ Βερεγγάριος καὶ ὁ Ἀδελβέρτος ἠτοιμάσθησαν νὰ πολιορκήσουν τὸν πύργον ἀμέσως, ἀλλὰ τότε Ὁθων ὁ μέγας, εἰσερχόμενος μετὰ σημαντικῆς στρατιᾶς εἰς τὴν Λομβαρδίαν, τοὺς προσέβαλεν ἐπανειλημμένως, ἀπέδωκε τὸ σκῆπτρον εἰς τοῦ Λοθάρου τὴν χήραν, καὶ κληθεὶς εἰς τὸν θρόνον τῶν Λογγοβάρδων ὑφ' ὅλης τῆς Ἰταλίας, ἐστέφθη ἐν τῇ Παυῖα τὸ 951, ἀφ' οὗ ἐνουμφεύθη πρότερον τὴν Ἀδελαΐδα.

Ὁ δὲ μοναχός, ὃν ὁ νέος βασιλεὺς ἤθελε μεγαλοπρεπῶς ν' ἀνταμειψῆ, ἀπεισώθη εἰς τὰ Τικίνεια ὄρη, καὶ ἐκεῖσε ἀπέθανε, μετὰ τινα ἔτη, ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγιότητι. Οὐδέποτε ἔμαθεν ἡ Ἀδελαΐς, ὅτι ὁ πολιόβριξ ἐκεῖνος γέριον ἦν αὐτῆς ὁ νεαρός καὶ λαμπρὸς λοχαγὸς τῶν φρουρῶν Ροδόλφος, εἰς ὃν εἶχε προσφέρει τὸν πρῶτόν της ἔρωτα.

Ἀπὸ δὲ τῆς νυκτὸς ἐκείνης, καθ' ἣν τῶν Λογγοβάρδων ἡ βασιλὶς ἐσώθη τῶν χειρῶν τῶν ἐχθρῶν της διὰ θυέλλης, ἡ λίμνη τῆς Γαρδης, κατὰ πάσων ἐσπίσαν, βλέπει ἀνανεούμενον τὸ φαινόμενον τοῦτο.

A. S. B.

Λόγος εἰσαγωγικὸς τοῦ ἐν τῷ πανεπιστημείῳ καθηγητοῦ τῆς κοινωνικῆς οἰκονομίας Κ. Ι. Α. Σούτσου, κατὰ τὴν ἐναρξίν τῆς χειμερινῆς ἑξαμηνίας τοῦ 1853—1854 ἔτους.

—ο—

Κύριοι,

Κατὰ τὸ λήξαν σχολαστικὸν ἔτος ἐξέθεσα τὸ σύνολον τῶν γενικωτέρων νόμων ἢ συμβεβηκότων, δυνάμει τῶν ὁποίων δημιουργοῦνται τὰ πρὸς συντήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν ἡμῶν χρήσιμα, ἀπέδειξα δὲ ὅτι τὰ οὐσιώδη ὄργανα, καὶ αἱ δημιουργικαὶ τῆς κοινωνίας δυνάμεις, εἰσὶν ἡ νοητικὴ καὶ σωματικὴ ἡμῶν δραστηριότης, ἧτις, προκαλουμένη μὲν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων βροπῶν καὶ ἀναγκῶν, ἐνισχυομένη δὲ ὑπὸ τῶν περικυκλούντων ἡμᾶς στοιχείων τῆς φύσεως, καταβάλλεται εἰς τὰ ἐκτὸς ἡμῶν ἀντικείμενα, πρὸς ἀπόκτησιν καὶ αὐξάνειν τοῦ πλοῦτος.

Μετὰ ταῦτα περιέγραψα τοὺς ἀρχικωτέρους βίους τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῆς πρώτης, οὕτως εἰπεῖν, ἐκδηλώσεως τῆς παραγωγικῆς ἡμῶν φιλοπονίας μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ὅρου τῆς τελειώσεως αὐτῆς, ἧτοι, τὸν θηρρευτικόν, ποιμενικόν, ἡμιγεωργικόν καὶ γεωπονικόν